

3.9.2019

Tiputalo Oy / Kustaa Siikarla
Suutarlantie 19
21800 Kyrö
kustaa@siikarla.fi

Viite: Broilerkanalan laajennus, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA TIPUTALO OY, BROILERKANALAN LAAJENNUS, PÖYTYÄ

Tiputalo Oy on 27.5.2019 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelman), joka koskee Pöytyälle sijoittuvaa broilerkanalan laajennushanketta.

Hankkeesta vastaava on Tiputalo Oy, jossa yhteyshenkilönä on Kustaa Siikarla.

YVA-ohjelman on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta Watrec Oy, jossa yhteyshenkilönä on vanhempi konsultti Jaana Tuppurainen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii YVA-menettelyssä YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena ja antaa YVA-ohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon. Yhteyshenkilönä toimii ylitarkastaja Anu Lillunen.

1. HANKKEEN TIEDOT JA YVA-MENETTELY

YVA-menettelyn tarve ja vaiheet

YVA-menettelyn tarkoitusta, sisältöä ja kulkua koskevat säännökset on kirjattu YVA-lakiin (252/2017) ja YVA-asetukseen (277/2017).

Tiputalo Oy:n broilerkanalan laajennushankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 1 a) perusteella: kanalat, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa.

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kaikkien tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta

koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma siitä, mitä hankkeen vaihtoehtoja ja ympäristövaikutuksia tullaan selvittämään ja miten. Ohjelmassa esitetään myös suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Ohjelman sisällön määrittää YVA-asetus. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa se ottaa kantaa ohjelman laajuuteen ja tarkkuuteen.

Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella ympäristövaikutusten *arviointiselostuksen* (YVA-selostus). Yhteysviranomaisen tarkistaa selostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää aikanaan hanketta koskevaan lupahakemukseen ja ne on otettava huomioon lupapäätöksessä.

Hanke kuvaus ja sijainti

Tiputalo Oy on käynnistänyt suunnitteluhankkeen, jossa laajennetaan olemassa olevaa broilerkanalaa. Hankkeella halutaan vastata kasvavaan broilerin lihankulutukseen ja taata tilan elinkelpoisuus myös jatkossa.

Hanke sijoittuu Pöytyän kunnan Karinaisten Kyrön taajamaan, Suutarlan kylään (liite 1, kuvat 1 ja 2). Lähialue on pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä. Toiminta sijoittuu haja-asutusalueelle. Etäisyys Kyrön taajamaan on noin 6 km ja Tarvasjoen taajamaan noin 8 km. Noin 160 metrin etäisyydellä kasvatushallin itäpuolella on Suutarlan Hybrid Oy:n sikala. Noin 650 metrin päähän etelään sijoittuu pieni maatila. Broilerhallia lähimmät asuinrakennukset ovat hakijan asuinrakennuksen lisäksi 120 metrin etäisyydellä lännessä sijaitsevat kaksi asuinrakennusta ja noin 200 metrin etäisyydellä pohjoisessa ja lännessä sijaitsevat asuinrakennukset. Kasvatushallista länteen noin 200 metrin etäisyydellä sijaitsee Tarvasjoki.

Nykyinen toiminta on käynnistynyt vuonna 2015 ja sitä on laajennettu vuonna 2018. Nykyinen toiminta käsittää neljä hallia, joissa jokaisessa on 33 750 eläinpaikkaa, yhteensä 135 000 eläinpaikkaa. Laajennuksen jälkeen eläinpaikkojen määrä kasvaa 1 vaihtoehdossa 285 000 ja 2 vaihtoehdossa 360 000 eläinpaikkaan. Laajennusrakennukset on suunniteltu nykyisten hallien välittömään läheisyyteen, niiden pohjoispuolelle. Teknisissä ratkaisuissa noudatetaan Sikojen ja siipikarjan tehokasvatus – BAT-asiakirjan vaatimuksia soveltuvin osin.

Linnut tuodaan untuvikkoina tilalle niiden kuoriutumispäivänä ja niitä kasvatetaan tilalla noin 5 viikkoa. Kasvatuseriä on vuodessa 5 – 7 kpl. Kasvatuserien välissä hallitilat tyhjennetään, pestään ja desinfioidaan. Hallit ovat erien välissä tyhjänä noin 2-4 viikkoa. Kaikissa kasvattamoissa on täyskuivikepohjat. Kuivikkeena käytetään turvetta tai kutteria.

Broilerit kasvavat halleissa vapaana, ruokinta tapahtuu vesi- ja rehulinjalta omaan tahtiin. Ulkopuoliselta toimijalta ostettava täysrehu

vastaanotetaan kasvattamoiden yhteydessä oleviin siiloihin, mistä ne johdetaan spiraalikuljettimille ruokinta-automaateille. Broilerhallien ilmanvaihto toimii koneellisesti. Tuloilma otetaan seiniltä ja poistoilma ohjataan katolle. Poistoilman määrä on suurin ulkolämpötilan ollessa korkeimmillaan (päiväsaikaan kesällä) ja yli 35 vuorokauden ikäisillä broilereilla. Eri halleissa on eri ikäisiä broilereita, eikä poistoilman määrä ole missään vaiheessa maksimiarvossa yhtä aikaa kaikissa halleissa. Ilmastoinnin turvaamiseksi tilan sähkökeskuksessa on sähkökatkoksia varten generaattori. Häiriöiden ja vikojen havaitsemiseen on hälytysjärjestelmä.

Sosiaalitulojen WC-vedet johdetaan erilliseen 5,3 m³ umpisäiliöön ja edelleen jätevedenpuhdistamolle. Kanaloiden pesuvedet ohjataan naapurikiinteistöllä sijaitsevan sikalan lietealtaisiin ja edelleen peltokäyttöön.

Kanalat toimivat kuivalantamenetelmällä ja lanta siirretään kanaloista kärryillä välivarastointiin katettuihin, betonipohjallisiin lantaloihin. Nykytilanteessa lantaloita on kaksi: 1 080 m³ ja 450 m³ lantalat. Laajenuksessa rakennetaan yksi 3 000 m³ lantavarasto lisää. Lannan loppusijoitusvaihtoehtoja ovat toimittaminen peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä. Lantaa ei ole tarkoitus käsitellä itse. Nykyisin lantaa syntyy 2 025 m³ ja laajenuksen jälkeen 4 275 m³ (VE 1) tai 5 400 m³ (VE 2). Nykyisin lannan levitykseen tarvitaan peltopinta-alaa 482 ha ja laajenuksen jälkeen 1 018-1 286 ha. Nykyiset lannanlevityspellot sijaitsevat noin 6-10 kilometrin päässä tilalta. Käytössä on omia, vuokra- ja sopimuspeltoja noin 558 hehtaaria. Laajennustilanteessa lannanlevityspelloja hankitaan tarvittava määrä lisää vuokraamalla ja sopimusten kautta.

Laajenuksen jälkeen sähkönkulutus kasvaa 160 MWh:sta 320-400 MWh:iin ja lämmönkulutus 1500 MWh:sta 3 000-3 700 MWh:iin vuodessa. Vedenkulutus kasvaa 5 600 m³:sta 11 200 - 14 000 m³ vuodessa. Tilan liikenne koostuu teuraskanojen, untuvikkojen, kuolleiden kanojen, rehun, lannan, polttoöljyn ja turpeen kuljetuksista. Raskaan liikenteen kuljetuksia on nykyisin 124 ja laajenuksen jälkeen 232-286 vuodessa.

Vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan nollavaihtoehtoa ja kahta toteutusvaihtoehtoa, joissa eläinmäärä on erilainen:

Vaihtoehto 0 (VE 0): Nykyinen toiminta. Broilerkasvattamo, jossa on 135 000 eläinpaikkaa.

Vaihtoehto 1 (VE 1): Toiminnan laajentaminen niin, että broilerpaikkoja 285 000 kpl

Vaihtoehto 2 (VE 2): Toiminnan laajentaminen niin, että broilerpaikkoja on 360 000 kpl

Lannan osalta loppusijoitusvaihtoehtoja ovat sopimusperusteinen toimittaminen joko peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi Biolan Oy:n kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä.

Vuonna 2015 ja 2018 rakennetut kaksi broilerhallia sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä. Muita sijoituspaikkoja ei

tarkastella. Laajennusta suunnitellaan osaksi olemassa olevaa toimintaa, jolloin myös tilan muita toimintoja pystytään hyödyntämään myös laajennustilanteessa.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin. YVA-menettelyä, rakentamiseen tarvittavia menettelyjä ja ympäristölupamenettelyä voidaan toteuttaa osittain samanaikaisesti. Päätöksiä voidaan kuitenkin tehdä vasta perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja YVA-ohjelma olivat nähtävillä 3.6.–2.8.2019 Pöytyän kunnanviraston Kyrön toimipisteen ilmoitustaululla. YVA-ohjelma oli nähtävänä myös Kyrön kirjastossa sekä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/tiputalonYVA. Lisäksi yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta Auranmaan viikkolehdessä.

Hanketta ja arviointiohjelmaa esiteltiin kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa Tiputalo Oy:n tilalla Suutarlantie 19 Pöytyällä 19.6.2019. Tilaisuudessa oli noin neljä naapurua.

Yhteysviranomaisen pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta viranomaisilta:

Pöytyän kunnanhallitus (ja ympäristönsuojelu-, maankäyttö-, terveydensuojelu- ja sosiaaliasioita käsittelevät lautakunnat ja viranhaltijat)

Pöytyän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Auran kunta

Auran kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Etelä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristölupavastuualue

Liedon kunta

Liedon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Marttilan kunta

Marttilan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Ruokavirasto

Suomen Luonnonsuojeluliitto / Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri

Suomen Metsäkeskus / Läntinen palvelualue

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Varsinais-Suomen Liitto

Varsinais-Suomen maakuntamuseo / Turun museokeskus

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Lisäksi kaikilla, joiden oloihin tai etuihin hanke voi vaikuttaa, samoin kuin niillä yhteisöillä ja säätiöillä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset

saattavat koskea, oli nähtävilläoloaikana mahdollisuus ilmaista mielipiteensä arviointiohjelmasta.

3. YHTEENVETO ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Arviointiohjelmasta annettiin kolme lausuntoa. Yhteysviranomaiselle ei toimitettu yhtään mielipidettä. Lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Seuraavassa on esitetty yhteenveto niiden sisällöstä.

Lausunnot

Pöytyän kunnanhallitus ilmoittaa, ettei kunnalla ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Varsinais-Suomen maakuntamuseo toteaa lausunnossaan, että Suutarlan kylä sijaitsee peltojen ympäröimällä mäenkumpareella Tarvasjoen itäpuolella. Kylän vanha kylätontti sijaitsee mäenkumpareen etelälaidassa. Kanalalaajennuksia on suunniteltu mäenkumpareen itäreunalle.

Suutarlan kylän eteläpuolella, vain noin 250-300 metrin päässä sijaitsee maakunnallisesti merkittävä Mäenpää kyläkokonaisuus (sra 5701), vanha ryhmäkylä, jossa edelleen sijaitsee kolme vanhaa talonpoikaistaloa. Kylässä on säilynyt runsaasti myös vanhoja talousrakennuksia, jotka ovat varsin hajallaan ja molemmin puolin vanhaa kylätietä. Kylä tunnetaan myös Wäinö Aaltosen syntymäkylänä. Kappaleessa 5.3 Luonnonsuojelualueet ja kulttuurihistorialliset kohteet on esitetty ainoastaan luonnonsuojelualueita sekä Aurajokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alueen nimikkeellä "Aurajokilaakson luonnonsuojeluohjelma/kulttuurimaisema".

Arviointiohjelmassa on näytetty (s.22), että kanalalta on kuljetuksia myös läpi Mäenpään kylän. Ohjelmasta ei käy ilmi, mistä kuljetuksista on kyse ja millaisella kalustolla se tapahtuu. Kyseiset kuljetukset eivät saa vaarantaa Mäenpään historiallisesti merkittävän kylän vanhojen rakennusten säilymistä. Monet rakennukset sijaitsevat aivan kylätien vieressä ja liian suurella kalustolla ajettaessa vaarana on, että rakennukset voivat vaurioitua. Arviointiohjelmassa on esitetty, että liikenteen vaikutuksia selvitettäisiin vain hankealueelta päätielle, mutta ainakin Mäenpään kylän kohdalla tulee suunnitelmassa olla selvitettyinä liikenteen määrät ja käytettävä kalusto. Mäenpään tien oikaiseminen tai leventäminen ei voi tulla tämän hankkeen vuoksi kysymykseen.

Varsinais-Suomen maakuntamuseo toteaa lausuntonaan, että arviointiohjelman perusteella kanalan laajennushankkeet sijoittuvat maisemallisesti olemassa olevan kanalan välittömään läheisyyteen. Ohjelmassa tulee kuitenkin tarkemmin varautua selvittämään kanalan liikenteen vaikutukset Mäenpään maakunnallisesti merkittävään kylämiljööseen.

Ruokavirasto (eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto) lausuu seuraavaa: Suuria yksiköitä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon

vaikutukset, joita mahdollisen eläintaudin löytymisestä olisi tilalle tai lähiympäristölle. Tilat, rakenteet, kulkureitit ja toiminnot tulee suunnitella siten, että taudinaiheuttajien siirtyminen rakennuksesta tai eläinryhmästä toiseen estetään jokapäiväisessä toiminnassa ja että taudinpurkauksen yhteydessä tartunta saadaan rajattua tehokkaasti. Ilmanvaihtojärjestelmä sekä ruokintajärjestelmä tulee suunnitella sellaiseksi, ettei tartunta pääse leviämään osastoista tai rakennuksista toiseen rakenteiden kautta. Myös kuivikkeiden, rehujen ja lannan suojaamiseen tulee kiinnittää huomiota, jotta haittaeläimet tai luonnonvaraiset linnut eivät pääse levittämään tartuntoja niiden välityksellä. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisuus, ettei eläimiä tai lantaa saa toimittaa muualle taudinpurkauksen vuoksi, vaan niitä joudutaan varastoimaan tilalla. Taudinpurkaustilanteessa on mahdollista, että lannan ja pehkun käsittely joudutaan hoitamaan eri tavalla kuin normaalitilanteessa, esimerkiksi kompostoimalla useiden viikkojen ajan.

Toiminnassa noudatettavaan eläinsuojelulainsäädäntään on viitattu kohdassa "3.1 Tekniset ratkaisut ja ruokinta". Ruokavirasto pyytää huomioimaan, että eläinsuojelulain (247/1996) sekä eläinsuojeluasetuksen (396/1996) lisäksi broilerien pidosta säädetään valtioneuvoston asetuksessa broilereiden suojelusta (375/2011). Tässä lausuttavana olevassa versiossa osa vaatimuksista on otettu kanojen suojelua koskevasta valtioneuvoston asetuksesta (vesinipat, ruokintakouru, pehku). Kohdassa 3.1. olisi myös parempi viitata voimassa olevaan lainsäädäntöön Ruokaviraston ohjeistuksen sijaan (Sairas tai vahingoittunut eläin, Kirjanpito lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumäärästä, Eläinten lopetus tilalla).

Muilta osin Ruokavirastolla ei ole lausuttavaa.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä luetellut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Ohjelma on tiivis ja selkeä kokonaisuus, josta saa riittävän hyvän kuvan hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, ympäristön nykytilasta, arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointimenettelyyn tulee kuitenkin ohjelmassa esitetyn lisäksi sisällyttää joitakin lisäyksiä ja tarkennuksia arviointiselostuksen laatimista varten.

Hankkeen kuvaus

Hanke, sen tausta ja tarkoitus, suunnitteluvaihe, sijainti ja maankäyttötarve on kuvattu ohjelmassa riittävällä tavalla (luvut 1-3). Toiminnan sanallisen kuvauksen tueksi on esitetty karttoja, kanalan toimintakaavio ja taulukoita.

Ohjelman etusivulla otsikkona on "Broilerkanalan laajennus", otsikossa olisi voitu mainita myös hankkeesta vastaavan nimi ja sijaintikunta.

YVA-ohjelmassa (esim. sivut 3 ja 7) mainittu kiinteistötunnus 636-444-4-68 on virheellinen. Nykyinen broilerhalli sijoittuu kiinteistölle 636-444-1-1,

VE 1 halli kiinteistölle 636-444-1-68 ja VE 2 kolmas halli kiinteistölle 636-444-2-95. Rakennettava lantala sijoittuu kiinteistölle 636-444-2-3.

Karttoja tulee YVA-selostukseen tarkentaa siten, että niissä näkyvät vähintään kaikkien niiden kiinteistöjen rajat ja kiinteistötunnukset, joille on suunniteltu sijoitettavan Tiputalo Oy:n hankkeeseen liittyviä rakennuksia (kuvat 2.1 ja 2.2). Kiinteistörajojen puuttumisen vuoksi kuvista ei selkeästi käy ilmi, mitkä kiinteistöistä sekä asuin- ja vapaa-ajan rakennuksista kuuluvat Tiputalo Oy:lle ja mitkä naapureille. Myös etäisyydet broilerhalleista, lantaloista ja lämpökeskuksesta asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin on hyvä esittää selostuksessa kartalla.

Toimintakaaviosta (s.16) puuttuu tieto siitä, että kanalaan kuljetetaan myös kuivikkeita. Myös arvio kuivikkeiden käyttömääristä on hyvä esittää selostuksessa.

Kohtaa "3.1 Tekniset ratkaisut ja ruokinta" tulee selostuksessa tarkentaa Ruokaviraston lausunnon mukaisesti eläinsuojelulainsäädännön osalta.

Kaikkien toimintojen yleisen ja teknisen kuvauksen tulee olla riittävän tarkkaa. Selostuksessa tulee esittää tarkennettu hankekuvaus, joka sisältää myös kaikki broilerkasvatuksen edellyttämät oheistoiminnot, jotta ympäristövaikutukset voidaan ilman merkittäviä epävarmuustekijöitä arvioida. Kuvauksessa tulee selostaa tarkemmin erityisesti vaihtoehtoiset lannankäsittelyratkaisut ja niihin liittyvä logistiikka. Tarvetta on avattu yhteysviranomaisen lausunnon kohdassa "Vaikutukset maahan, maaperään..." Näin saataisiin ympäristövaikutusten arvioinnin tueksi tietoa lantakuljetusten suuntautumisesta ja siitä, miten lanta voitaisiin levittää vesistökuormitusta lisäämättä pelloille.

Selostuksessa tulee arvioida hanketta suhteessa siipikarjan tehokasvatusta koskeviin BAT-päätelmiin, jotka tullaan ottamaan huomioon ympäristölupapäätöksessä. Luvussa "3.4.2 Vesi" BAT 5 tehokasta vedenkäyttöä ja BAT 8 energian tehokasta käyttöä käsittelevän laatikon yhteys hankkeeseen jää epäselväksi, koska laatikkoa ei ole otsikoitu.

Mikäli tilalla poltetaan kuolleita eläimiä, tulee selvittää Ruokaviraston kanta rinnakkaispolttoon ja siinä syntyvän tuhkan käsittelyyn.

Lisäksi selostuksessa tulee kuvata Ruokaviraston esittämät tarpeet tilojen, rakenteiden, kulkureittien ja toimintojen suunnittelusta (esim. ilmanvaihtojärjestelmä, ruokintajärjestelmä, kuivikkeiden, rehujen ja lannan suojaaminen) taudinaiheuttajien siirtymisen estämiseksi. Lisäksi tulee esittää, miten tilalla toimitaan, jos eläimiä tai lantaa ei voida taudinpurkauksen vuoksi toimittaa muualle.

Hankkeen tavoiteaikataulu on kuvattu aikajanoina luvussa 2.7. Tekstissä todetaan, että ympäristölupapäätös voidaan antaa aikaisintaan syksyllä 2019. Aikataulu on käytännössä mahdoton, koska yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta olisi esitettyllä aikajanalla (kuva 2.5) käytettävissä vasta helmikuussa 2020. Tekstissä puhutaan perustellusta päätöksestä, oikea termi on päätelmä. Aikataulua on tarpeen tarkistaa arviointityön edetessä ja varmistaa ennen muuta se, ettei kiire vaikuta arvioinnin laatuun.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Ohjelmassa kuvataan hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat eli ympäristölupa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, rakennusluvut Pöytyän kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta sekä palo- ja pelastusviranomaisille laadittava kemikaali-ilmoitus ja pelastussuunnitelma. Lisäksi todetaan asianmukaisesti, että sovellettavaksi tulee myös valtioneuvoston asetus keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017, ns. PiPo-asetus), jos suunnitelmissa on kasvattaa lämpölaitoksen koko 1,5 MW:iin.

Ohjelmassa tai Pöytyän kunnan lausunnossa ei ole viitattu siihen, onko ennen rakennuslupapäätöksiä tarpeen selvittää suunnittelutarveratkaisun tarvetta. Tieto tulee lisätä arviointiselostukseen.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Ohjelmassa todetaan luvussa 2.4, että hanke ei suoraan liity muihin hankkeisiin. Myöskään yhteysviranomaisen tiedossa ei ole muita hankkeita lähialueella.

Luvussa "2.8 Suhde maankäytön suunnitelmiin sekä luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin" ei vastaa otsikkoa, koska luvussa ei ole käsitelty lainkaan maankäytön suunnitelmia (esitelty vasta kohdassa 5.2). Kohdassa on käsitelty valtakunnallista ja alueellista jätesuunnitelmaa, Varsinais-Suomen ilmastostrategiaa, Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelmaa, Lounais-Suomen pohjavesien toimenpideohjelmaa ja Saaristomeren valuma-alueen pintavesien toimenpideohjelmaa. Se, miten edellä olevat suunnitelmat ja ohjelmat liittyvät Tiputalo Oy:n hankkeeseen, jää ohjelmassa vielä käsittelemättä.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa eikä alueelle ole tiedossa kaavoitustoimenpiteitä Pöytyän kunnan toimesta. Lähin yleiskaavoitettu alue on Tarvasjoen kunnan yleiskaava noin 2 km:n etäisyydellä.

Luvussa "5.2.1 Maakuntakaava" kuva 5.2 Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavasta on selkeä. Kohtaan olisi kuitenkin selostuksessa hyvä lisätä merkintöjen selitykset sekä hankealueeseen liittyvät keskeiset maakuntakaavamääräykset (kuvakaappaukset alla). Hankealue sijoittuu maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Lisäksi se rajautuu merkittävän rakennetun ympäristön alueeseen (sra 5701). Hankealuetta sivuaa uusi maakaasulinja (K).

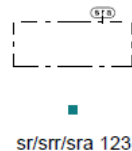
M

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää myös jokamiehenoikeuden mukaiseen ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueita voidaan käyttää harkitusti myös haja-asutusluonteiseen pysyvään tai loma-asutukseen.

SUUNNITTELMÄMÄÄRÄYS:

Olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajenukseksi voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa pääasiallista käyttötarkoitusta kohtuuttomasti häiritsevää, sekä maisema- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mm. uutta pysyvää asumista ja, erityislainsäädännön ohjaamana, myös muita toimintoja.

MERKITTÄVÄ RAKENNETUN YMPÄRISTÖN KOKONAISUUS / -RYHMÄ / -ALUE

Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät vaalittavat rakennetut ympäristöt. Tunnus viittaa luetteloon inventoiduista rakennetun ympäristön kokonaisuuksista (sr), ryhmistä (srr) ja alueista (sra).
SUUNNITELUMÄÄRÄYS:
 Suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden tulee olla kokonaisuuden säilymistä turvaavia ja edistäviä.

Varsinais-Suomen tuulivoimavaihemaaakuntakaavaan on merkitty tuulivoimaloiden (tv 301 Santinkulma) alue noin 1,5 km:n etäisyydelle hankealueelta.

YVA-selostuksessa tulee kuvata ne suunnitelmat ja ohjelmat, jotka liittyvät hankkeeseen, ja kertoa, miten ne otetaan huomioon hankkeessa. Keskeisintä on ottaa huomioon vesistövaikutusten arvioinnissa Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelma ja sitä tarkentavat toimenpideohjelmat. Koko maakuntakaava-alueella koskeva maakuntakaavamääräys liittyen vesiensuojelutavoitteiden edistämiseen on kuvattu asianmukaisesti. Sen suhdetta hankkeeseen on syytä kuvata selostuksessa vesistövaikutusarviointien valmistuttua. Lisäksi selostuksen hankekuvauksessa tulee tarkastella hankkeen mahdollista kytkeytymistä valtakunnallisten tai alueellisten alueidenkäytön tai kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Hankkeen vaihtoehdot ja niiden käsittely

Hankkeen toteuttamisen vaihtoehdot VE 0, VE 1 ja VE 2 ovat selkeät. Laajennusvaihtoehdot sijoittuvat olemassa olevan toiminnan viereen ja erona on vain broilerpaikkojen määrä.

Vaihtoehtoiselle sijoituspaikan tarkastelulle ei ole tarvetta, ellei ympäristövaikutusten arvioinnissa ilmene esteitä hankkeen toteuttamiselle suunnitellulla alueella.

Lannan osalta vaihtoehtoja ovat sopimusperusteinen toimittaminen joko peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi Biolan Oy kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä. Selostuksessa lannan hyödyntämisen vaihtoehdot ja niiden ympäristövaikutukset eri eläin- ja lantamäärillä tulee kuvata riittävällä tarkkuudella.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Hankkeen vaikutusten arviointia varten on tärkeää kuvata alueen nykytila huolella. Ohjelmassa on kuvattu lyhyesti hankealueen nykyinen yhdyskuntarakenne, kaavoitus, luonnonsuojelualueet ja kulttuurihistorialliset kohteet, maaperä ja vesistöt sekä ilma ja ilmasto (luku 5).

Nykytilan kuvauksen tarkkuus ohjelmassa on riittävä keskeisten vaikutusten tunnistamiseksi ja arvioinnin kohdentamiseksi.

Ohjelmassa on esitetty etäisyydet hankealueelta maisema- ja luonnonsuojelualueille (luku 5.3) ja pohjavesialueille (luku 5.4.2) sekä lähimmät pintavedet (luku 5.4.3). Lähimmät asuin- ja vapaa-ajanrakennukset on esitetty ohjelmassa aiemmin (luku 2.3).

Kuvassa 5.3 pitäisi sivulla 27 olevan lauseen mukaan esittää lähimmät suojelu- ja kulttuurihistorialliset kohteet, mutta kuvassa on vain suojelualueet ja -kohteet. Kuvaan on tarpeen lisätä myös maakuntakaavan kulttuurihistorialliset kohteet kuten merkittävä rakennetun ympäristön aluekokonaisuus ”Mäenpään kylä” (sra 5701). Mäenpään kylä on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009), rajaus ulottuu noin 300 metrin etäisyydelle hankealueesta. Maakunnallisesti merkittävä aluerajaus (RKY 1993) on laajempi ja hankealue sijoittuu sen sisälle. Asian voisi tarkentaa lukuun 5.2.1.

Selostuksessa tulee esittää tiedot myös mahdollisista muinaisjäännöksistä hankealueella tai sen läheisyydessä.

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Vaikutusalueen rajaus

Ehdotus vaikutusalueen rajaukseksi on esitetty luvussa 7 sekä sanallisesti että havainnollisena karttaesityksenä vaikutustyypeittäin. Ympäristön herkkiä ja häiriintyviä kohteita on kartoitettu noin 5 km:n säteellä hankkeen sijoituspaikasta. Tekstin mukaan noin 1-1,5 km:n säteellä hankealueesta selvitetään toiminnan melu-, maaperä- ja vesivaikutukset sekä vaikutukset mm. luontoon, maisemaan ja kulttuuriperintöön. Noin 2-3 km:n säteellä selvitetään vaikutukset ihmisiin, mukaan lukien haju. Liikenteen vaikutuksia selvitetään hankealueelta päätielle. Ilman maantieteellistä rajausta tarkastellaan ilmastovaikutuksia sekä vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan esitetyt vaikutuskohtaiset vaikutusalueet ovat riittävän laajoja keskeisten vaikutusten arvioimiseksi.

Arviointimenetelmät

Luvun 6.1 mukaan vaikutusten arviointi perustuu ympäristön nykytilan selvityksiin ja arvioihin, laskennallisiin energia- ja päästöskenaarioihin, asiantuntijoiden vaikutusarvioihin, kirjallisuuteen sekä tiedotustilaisuuksista, lausunnoista ja mielipiteistä saatavaan tietoon.

Arviointimenetelmät on kuvattu kunkin selvittävän vaikutuksen yhteydessä. Selostuksessa erityisesti laskentamenetelmien kuvaus tulee esittää niin selkeästi, että lukija saa käsityksen niiden käytökelpoisuudesta, luotettavuudesta ja keskeisistä epävarmuuksista ilman erityistä asiantuntemustakin.

Ohjelmassa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot ohjelman laatijoiden pätevydestä. Watrec Oy:llä on 10 vuoden ja yli 30 YVA- ja ympäristölupamenettelyn kokemus kanaloista ja sikaloista. Yhteysviranomaisen arvioi siten, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

Arvioitavat vaikutukset ja lisäselvitysten tarve

Arvioitavat vaikutukset on esitetty ohjelmassa luvussa 6.2 pääosin YVA-lain mukaisina aihekokonaisuuksina.

Ohjelman mukaan keskitytään toiminnan aikaisten vaikutusten arviointiin. Rakentamisen aikaiset ja käytöstä poistamisen vaikutukset ja niiden kesto esitetään yleisellä tasolla. Yhteysviranomainen katsoo, että ratkaisu on perusteltu hankkeen luonne huomioon ottaen.

Kaikki broilerkasvatustoiminnan kannalta todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja niiden arviointimenetelmät on tuotu esille ohjelmassa. Arvioitavat vaikutukset on esitetty tiiviisti ja selkeästi. Arvioinnissa on riittävyyden varmistamiseksi kuitenkin tarpeen ottaa huomioon seuraavissa kappaleissa esitetyt lisäselvitys- ja täsmennystarpeet.

Vaikutukset väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Vaikutuksia tarkastellaan hajun, liikenteen, pölyn, melun ja yleisen viihtyvyyden sekä eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien kannalta.

Nykyistä tai suunniteltua broilerhallia lähimmät naapurin asuinrakennukset ovat noin 100, 124 ja 140 metrin etäisyydellä.

Hajuvaikutusten arvioimiseksi ohjelmassa ei katsota matemaattista hajumallinnusta tarkoituksenmukaiseksi, koska toiminta sijoittuu maatalousvaltaiselle alueelle ja on olemassa olevaa toimintaa.

Yhteysviranomainen toteaa, että hajuvaikutukset ovat keskeisessä osassa, kun arvioidaan eläinsuojan vaikutuksia lähiasukkaiden viihtyvyyteen. Broilerkasvattamoiden ilmanvaihdosta ja lannan käsittelystä, varastoinnista, kuljetuksista ja levityksestä aiheutuu kausittain (kasvatuserän vaihe, lannanlevitysaika) vaihtelevan suuruisia hajupäästöjä.

Eräs tapa arvioida vaikutuksia on matemaattinen hajumallinnus, jolloin saadaan riippumaton arvio hajuvaikutuksista esimerkiksi lupaharkintaa varten. Toisaalta on otettava huomioon, että toiminnan lähiympäristössä sijaitsee kaksi sikalaa (Suutarlan Hybrid Oy ja Jarmo Siikarla) lietesäiliöineen sekä lypsykarjanavetta (Ville Simola). Sikaloista aiheutuu todennäköisesti voimakkaampi hajukuormitus kuin broilerkasvattamoista. Lehmät taas laiduntavat navetan ja broilerkasvattamoiden välisellä peltoalueella. Sikala-, navetta- ja broilerkasvatustoiminnoista aiheutuvien hajujen yhteisvaikutuksesta ei välttämättä saada riittävästi tietoa mallinnusten avulla.

Yhteysviranomainen toteaa, että hajuvaikutuksia voidaan arvioida hajumallinnuksen sijaan myös hyödyntämällä Suomessa sijaitsevista vastaavankokoisista ja -tyyppisistä broilerkasvattamoista tai niiden YVA-hankkeista käytettävissä olevia mallinnustietoja ja kokemuksia. Suomen olosuhteet ja maaseututuotannon rakenne, ruokinta ym. poikkeavat merkittävästi Keski-Euroopan tilanteesta, joten muissa maissa tehtyjä tutkimuksia ei tulisi suoraan soveltaa Suomessa. Tämä todetaan esimerkiksi Hajuhaitan vähentäminen maatalouden suurissa eläintuotantoyksiköissä (HAJURAKO) -julkaisussa (2006), jossa on mallinnettu esimerkiksi broilerkasvattamoiden hajupäästöjä. Näitä mallinnuksia on hyödynnetty Eläinsuojista aiheutuvan hajuhaitan arviointityökalu -julkaisussa.

Koska kyse on olemassa olevasta toiminnasta, mahdollista on myös selvittää koettuja hajuvaikutuksia laadullisen tutkimuksen kuten asukaskyselyn avulla. Yleisötilaisuudessa ei tuotu esille, että hajuhaittoja broilerkasvattamoista olisi koettu merkittäviksi. Nykyistä toimintaa valvovalle viranomaiselle (ELY-keskus) ei ole myöskään tullut naapureilta valituksia tilan toiminnasta eikä häiriötilanteita ole tapahtunut. Broilerkasvattamoiden hajuvaikutuksia pidetään yleensä ottaen melko vähäisinä eikä hajuja koeta häiritseviksi lukuun ottamatta tilannetta, jossa kasvatuksen loppuvaihe osuu hellejaksoon, jolloin hajuhaittaa saattaa aiheutua jonkin verran muutaman päivän ajan.

Broilerkasvattamoiden ilmastonin periaatetta on hyvä kuvata tarkemmin selostuksessa. Lisäksi on vertailtava erilaisia hajuhaittojen teknisiä lieventämismahdollisuuksia kuten poistoilman hajusuodatusta.

Meluvaikutuksia syntyy ohjelman mukaan lähinnä koneiden käytöstä ja liikenteestä. Selostuksessa tulee arvioida myös, voiko kanaloiden ilmastoninista aiheutua loma- tai asuinrakennuksiin kantautuvaa melua erityisesti sen toimiessa täydellä teholla hellepäivinä.

Liikenteen vaikutuksia arvioidaan selvittämällä hankkeen liikennemääriä Liikenneviraston tilastojen avulla sekä liikennöintireittejä ja niiden turvallisuutta. Selostukseen on syytä korjata, että Liikenneviraston nimi on muuttunut vuonna 2019 Väylävirastoksi. Päästöjen määrä arvioidaan VTT:n LIISA 2015 pakokaasupäästöjen laskentajärjestelmän avulla. Tieliikennemelua arvioidaan ympäristömeludirektiivin mukaisella laskentamallilla.

Suunniteltu tarkastelutapa on riittävä. Lisäksi tulee ottaa huomioon Varsinais-Suomen maakuntamuseon lausunnossaan toteama tarve kuvata Mäenpään kylän osalta tarkemmin hankkeeseen liittyvät liikennemäärät ja käytettävä kalusto ja arvioida, voiko liikenteellä olla vaikutuksia tähän maakunnallisesti merkittävään kylämiljööseen tai kylätien varressa sijaitseviin rakennuksiin.

Yleisötilaisuudessa keskusteltiin muun muassa teiden ja siltojen kunnosta. Suutarlantietä (yksityistie) pääsee Tarvasjoki-Pöytyä maantielle 2250 (Kyröntie) kahta reittiä. Tarvasjoen yli menevät yksityistien sillat joudutaan todennäköisesti jossakin vaiheessa uusimaan tai laittamaan niille painorajoituksia. Katkeamaton kulkuyhteys (kuljetukset, pelastustoimi) tilalle voidaan varmistaa, kun sillat korjataan eri aikoina.

Sosiaalisia ja terveysvaikutuksia arvioidaan ohjelman mukaan hajun, liikenteen, pölyn, melun ja yleisen viihtyvyyden kannalta pääasiassa kirjallisuuden, viranomaislausuntojen sekä yleisötilaisuuksien avulla. Eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien terveysvaikutuksia arvioidaan kirjallisuuteen perustuen. Ravinnepäästöjen terveys- tai viihtyvyytsvaikutuksiin (vesistöjen virkistyskäytön heikentyminen) keskittymiselle ei nähdä tarvetta.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen luonne ja sijainti huomioon ottaen esitetty suunnitelma on riittävä, kunhan hajuvaikutuksia arvioidaan aiemmin esitetyn mukaisesti. Lisäksi sosiaalisten vaikutusten arviointia voisi täydentää arviolla hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikaisista työllisyysvaikutuksista.

Vaikutukset maahan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Vaikutuksia maahan, maaperään sekä pohja- ja pintavesiin selvitetään tehtyjen tutkimusten ja selvitysten perusteella (luku 6.2.3). Suurimmat vaikutukset aiheutuvat lannan levityksestä.

Luvussa 6.2.3 puhutaan nitraattiasetuksesta. Sen on kuitenkin korvannut uusi valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014).

Ohjelmassa esitettyjen lannan levitystä rajoittavien lainsäädännöllisten tekijöiden lisäksi on tuotava esille, että peltojen korkeat fosforiluvut rajoittavat osaltaan lannan levitystä. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoaluetta koskeissa eläinsuojien ympäristölupapäätöksissä on ollut käytäntönä rajata korkean fosforilukujen pellot pois soveltuvasta lannanlevitysalasta. Lantaa ei voida levittää myöskään pohjavesialueille, kaivojen viereen, kalteville pelloille eikä välttämättä asutuksen läheisyyteenkään.

Yhteysviranomainen toteaa, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon lannankäsittely- ja -levitysvaihtoehtojen vaikutukset vesistöjen ravinnekuormitukseen ja mahdollisuudet vaikutusten seurantaan ja lieventämiseen.

Mikäli lantaa viedään broilerkasvattamoista kompostoitavaksi tai muuten jatkojalostettavaksi esimerkiksi lannoitejakeiksi, tulee selostuksessa esittää arvio käsittelyn vaikutuksista lannan tai lannoitevalmisteiden määriin ja ravinnepitoisuuksiin. Mikäli lantaa viedään peltolevitykseen, tulee lähialueen lannanlevityspotentiaalia arvioida esittämällä esimerkiksi paikkatiedon ja havainnekarttojen avulla ainakin pääpiirteissään taloudellisesti tai muutoin järkevällä kuljetusetäisyydellä sijaitsevat lannanlevitykseen käytettävissä olevat ja soveltuvat pellot. Arvio lannanlevityspeltojen sijoittumisesta tulee esittää, jotta vesistö- ja pohjavesivaikutuksia voidaan tarkastella riittävällä tarkkuudella. Ohjelmassa on todettu, että tilakeskuksen lähellä virtaavan Tarvasjoen ekologinen tila on välttävä. Selostuksessa on tuotava esille myös todennäköisten lannan levitysalueiden vesistöjen ekologinen tila ja vesienhoidon tavoitteet.

Kaikki pellonomistajat eivät halua lantaa pelloilleen. Osalla pelloista käytetään jo lainsäädännön mahdollistama määrä muilta eläintiloilta saatua lantaa. Pöytyällä ja sen naapurikunnissa on jo paljon olemassa olevia ja myös laajentavia eläintiloja. Syntyvän lannan määrän jakaminen tasan kaikille alueen viljelyksessä oleville pelloille antaisi siten vääristyneen kuvan lannanlevityksen merkittävydestä ja ympäristövaikutuksista. Osa lannasta saatetaan joutua viemään kauemmas levitettäväksi ja tähän liittyvät kuljetukset ympäristövaikutuksineen olisi huomioitava arvioinnissa.

Lannanlevityspotentiaalia arvioitaessa tulee ottaa soveltuvin osin huomioon edellä kuvatut rajoittavat tekijät ja myös kertoa, mitä ei ole otettu huomioon ja miksi.

Toiminnan ravinnekuormitusta tulee arvioida myös BAT-päätelmien valossa. Parasta käyttökelpoista tekniikkaa on tarkkailla lannassa eritettyä kokonaistyyppiä ja –fosforia vähintään kerran vuodessa kunkin

eläinluokan osalta. Tarkkailu suoritetaan joko typen ja fosforin massataselaskentana (perustuu rehun kulutukseen, rehun raakavalkuais- ja kokonaisfosforipitoisuuteen ja eläimen tuotostasoon) tai arviona, jossa käytetään kokonaistypen ja -fosforin pitoisuuden määrittävää lanta-analyysiä (BAT 24).

Ilmapäästöistä suurimmat aiheutuvat ohjelman mukaan liikenteestä ja ammoniakkipäästöistä. Selostuksessa esitetään laskennalliset ammoniakkipäästöt ja niiden mahdolliset vaikutukset kirjallisuuden ja asiantuntija-arvioiden perusteella.

Hankkeesta aiheutuvat laskennalliset vuotuiset ammoniakkipäästöt ovat VE0 noin 21,6 tonnia, VE1 noin 45,6 tonnia ja VE2 noin 57,6 tonnia NH₃. Selostuksessa on tarpeen esittää arvio ammoniakkipäästöjen määrän lisäksi niiden suunnitelluista seuranta- ja mittausmenetelmistä, toimenpidevaihtoehdot päästöjen vähentämiseksi sekä vähentämiskeinojen vaikutukset. Esimerkkinä tästä on selvittää mahdollisuuksia ammoniakkipäästöjen vähentämiseen soveltuvan laitteiston asentamiseksi poistohormeihin.

Lisäksi selostuksessa tulee arvioida broilerkasvattamojen ilmapäästöjen vaikutuksia lähialueen kasvillisuuteen ja luonnon monimuotoisuuteen perinnemaisemakohteiden osalta (ks. seuraava lausunto kohta).

Luontovaikutukset. Hankealue ei sijoitu luonnonsuojeluohjelma-alueelle tai valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Lähimmät maisema-alueet ovat Paimionjokilaakso noin 7 km:n ja Aurajokilaakso noin 10 km:n etäisyydellä. Lähimmät Natura 2000 -alueet ovat yli 12 km:n etäisyydellä. Yksityisiä luonnonsuojelualueita on noin 3,6 km:n etäisyydellä hankealueesta.

Luvun 6.2.4 mukaan luontovaikutusten arviointi pohjautuu nykytilaan ja jo tehtyihin selvityksiin kuten kaavoituksen yhteydessä tehtyihin luontoselvityksiin ja saatuihin lausuntoihin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että koska alueella ei ole asema- eikä yleiskaavaa, siellä ei ole myöskään tehty kaavoihin liittyviä luontoselvityksiä.

Uudet broilerhallit sijoittuvat lähes kokonaan peltoalueelle tilakeskuksen yhteyteen. Hankkeen vaikutusten arviointi luontoarvoihin on siten huomioitu ohjelmassa pääsääntöisesti riittävällä tavalla. Myös ehdotettu vaikutusalueen rajaus (noin 1-1,5 km:n säde hankealueesta) on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittävä etäisyys arvioida toiminnan välittömiä vaikutuksia kasvillisuuteen ja luonnon monimuotoisuuteen.

ELY-keskuksen tiedossa (lausunnon liite 1 kuva 3) on kuitenkin ehdotetulla vaikutusalueella useita paikallisesti arvokkaita tai kunnostuskelpoisia perinnemaisemakohteita, joista ei ole mainintaa ohjelmassa. Etäisyydet kohteisiin ovat hankealueelta noin 300-600 metriä. Ohjelmasta ei käy ilmi, sisältyvätkö nämä kohteet arvioinnin pohjaksi kartoitettuihin ympäristön herkkiin kohteisiin. Kasvillisuuden osalta näillä kohteilla esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä. Esimerkiksi Vanha-Värrin tilan alueella on kallioketoja, jotka ovat herkkiä ilman typpipitoisuuksien nousulle. Toisin sanoen typpilaskeuma voi aiheuttaa näillä luontotyypeillä nopeaa rehevöitymistä, jonka voimakkuus riippuu

laskeuman suuruudesta ja vuosittaisesta kestosta. Rehevöitymisriskiä on arvioitava selostuksessa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Luvun 6.2.5 mukaan hankealue ei sijaitse maisema- tai kulttuuriympäristön arvokkaassa kohteessa eikä sillä arvioida olevan merkittävää vaikutusta yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan tai kulttuuriperintöön. Vaikutuksia on siksi tarkoitus kuvata yleisellä tasolla.

Yhteysviranomainen toteaa kuitenkin, että hankealue sivuaa merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi määritettyä aluetta. Mahdollisia vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi havainnekuvien avulla. Muutoin esitetty arviointitapa on riittävä hankkeen luonne ja sijainti huomioon ottaen.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Ohjelman mukaan luonnonvarojen hyödyntämistä tarkastellaan lähinnä lannan hyötykäytön kautta. Selostuksessa tulee tarkastella myös maa-ainesten käytöstä aiheutuvia vaikutuksia rakentamisen aikana ja energian ja veden kulutusta toiminnan aikana.

Yhteisvaikutukset

Ohjelma ei sisällä esitystä yhteisvaikutusten arvioinnista. Eläintautivalvonnan näkökulmasta on hyvä kuvata lähimpien siipikarjatilojen sijainti. Samoin tulee arvioida, voiko broilerkasvattamojen laajentamisesta ja muista läheisistä eläinsuojista aiheutua aiempaa suurempia hajuyhteisvaikutuksia asutukselle tai loma-asutukselle.

Toiminnan aikaiset riskit ja ympäristöonnettomuudet

Selostuksessa tullaan arvioimaan eri hankevaihtoehtojen riskejä ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuuksia sekä esitetään riskikohteet sekä mahdollisen onnettomuustilanteen ympäristöpäästöt, mukaan lukien eläintautien leviämisen riski.

Riskejä arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös sellaiset poikkeustilanteet, joissa esimerkiksi kuolleiden tai lopetettavien eläinten kuljetukset eivät toimi normaalisti tai esimerkiksi eläintaudin vuoksi joudutaan lopettamaan eläimiä tai tilalle kohdistuu siirtorajoituksia. Ruokaviraston lausunnossa on esitetty tästä tarkemmin.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Ohjelman mukaan arviointimenettelyssä saatavaa informaatiota hyödynnetään hankkeen yksityiskohtaisemmassa toteuttamisen suunnittelussa. Haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää myös toteuttamisen jälkeisellä seurannalla ja valvonnalla. Selostuksessa esitetään keinoja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi ja hallitsemiseksi.

Selostuksessa haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot tulee esittää mahdollisimman konkreettisesti keskeisiksi todetut ympäristövaikutukset ja BAT-päätelmät huomioon ottaen. Niiden tulee kattaa ainakin

toimintojen sijoitteluun, tekniikkaan, toimintatapoihin, ennaltaehkäisyyn sekä poikkeustilanteisiin varautumiseen liittyvät keinot.

Toiminnan vaikutusten seuranta

Selostukseen laaditaan ehdotus hankkeen vaikutusten seurantaan. Seurantaohjelman osat ovat käyttö-, päästö- ja vaikutustentarkkailu. Suunnitelma yksityiskohtaisesta tarkkailun järjestämisestä laaditaan ympäristölupavaiheessa ja hyväksytetään viranomaisilla.

Selostuksessa esitettyä seurantaehdotusta tulee tarkentaa ympäristölupahakemusta varten YVA-menettelyssä saatavan palautteen perusteella.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Ohjelmassa on tunnistettu, että vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä johtuen lähtötietojen tarkkuudesta, laskennallisista epävarmuustekijöistä, moniulotteisten asioiden arvottamisesta, mallien välisistä eroista ja arvioinnin ajankohdasta.

Selostuksessa tulee tuoda esille selkeästi, miten arviointiin sisältyvät oletukset ja epävarmuudet vaikuttavat vaikutusarvioihin (ns. herkkyystarkastelu), jotta niiden merkitystä voidaan arvioida.

Vaihtoehtojen vertailu

Ohjelman mukaan hankevaihtoehtojen positiivisia ja negatiivisia ympäristövaikutuksia verrataan nykytilaan vertailutaulukon avulla, hankkeen koko elinkaari huomioon ottaen. Taulukko havainnollistetaan väreillä. Arvioitaessa vaikutusten merkittävyyttä hyödynnetään ympäristöhallinnon YVA-ohjeita ja otetaan huomioon vaikutusten ominaisuudet, ympäristön nykytilanne ja kehityssuunnat, tavoitteet ja normit sekä eri sidosryhmien näkemykset.

Vaihtoehtojen vertailussa tulee kiinnittää riittävästi huomiota myös VE 0:n kuvaamiseen. Vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta tulee arvioida ainakin tekniikan ja ympäristönsuojelun näkökulmasta. Yhteysviranomaisen pitää suositeltavana sitä, että vertailussa käytetään havainnollistavia menetelmiä, kuten vaikutusten merkittävyyden ja suuruuden ristiintaulukointia ja värikoodeja. Hyödyllinen ja eri hankkeiden YVA-arviointien vertailukelpoisuutta lisäävä työkalu vaikutusten merkittävyyden arviointiin ja vaihtoehtovertailuun olisi IMPERIA-hankkeen kehittämä ARVI ja sen arviointikriteerit.

Suunnitelma osallistumisesta ja tiedottamisesta

Suunnitelma tiedottamisen ja osallistumisen järjestämisestä on asianmukainen. Sidosryhmille on varattu riittävä mahdollisuus esittää mielipiteensä tai lausuntonsa hankkeesta joko kirjallisesti tai suullisesti yleisötilaisuudessa. Arviointimenettelyssä on tärkeää ottaa palaute aidosti huomioon hankkeen ympäristövaikutusten riittäväksi selvittämiseksi.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmasta saa hyvän käsityksen arviointimenettelyn suunnitellusta kohdentamisesta ja käytettävistä menetelmistä. Ohjelma on tiivis ja helppolukuinen ja sen jäsenitys on pääosin toimiva. Ohjelma sisältää myös keskeiset käsitteet kattavan sanaston.

Arviointiohjelmaan perustuvalla ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä saadaan riittävä kuva hankkeen keskeisistä ympäristövaikutuksista, kun arviointia tarkennetaan yhteysviranomaisen edellä kuvatuilla tavoilla. Tarkennukset liittyvät erityisesti hajuvaikutusten arviointiin, lannankäyttöön ja kulttuuriympäristöön.

YVA-menettelyn seuraavassa vaiheessa tehtävässä arviointiselostuksessa tulee ympäristövaikutukset ja muut kuvaukset ja arvioinnin tulokset esittää mahdollisimman selkeästi. Selostuksen tulee sisältää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen 4 §:ssä edellytetyt tiedot. Selostuksesta tulee löytyä vastaukset myös yhteysviranomaisen lausunnossa ja muissa lausunnoissa esitettyihin keskeisiin kysymyksiin. Selostuksen tulee olla mahdollisimman havainnollinen ja kuvallisen aineiston laadukasta ja monipuolista. Tämä on tärkeää erityisesti toimintojen ja vaikutusten kuvauksessa sekä vaihtoehtovertailussa. Laskennallisten menetelmien ja mallinnusten sekä teknisissä yksityiskohtien kuvauksissa tulee pyrkiä yleistajuisuuteen.

Esitettyjen selvitysten laatiminen ja hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja muihin YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Arviointityössä tulee ottaa huomioon, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä riittävä ja selvitysten kannalta sovelias aika.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet arkistoidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sähköiseen asianhallintajärjestelmään. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnon antajille ja mielipiteiden esittäjille.

Yhteysviranomaisen lausunto ja arviointiohjelma ovat nähtävillä 3.9.2019 alkaen ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/tiputalonYVA sekä seuraavissa virastoissa ja kirjastoissa niiden aukioloaikoina yhden kuukauden ajan:

Pöytyän kunnanviraston Kyrön toimipiste, os. Kehityksentie 6, Kyrö
Kyrön kirjasto, os. Kyröntie 16, Kyrö

6. SUORITEMAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUS

Tämän asian käsittelystä peritään valtion maksuperustelain (150/1992) ja valtioneuvoston asetuksen (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämisen ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 perusteella **8 000 euroa**.

Maksu määräytyy asetuksen liitteen maksutaulukon mukaisesti: YVA-lain 18 §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11-17 henkilötyöpäivää). Tähän maksupäätökseen haetaan oikaisua Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä on liitteenä.

7. YVA-MENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 (1372/2018)

8. ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

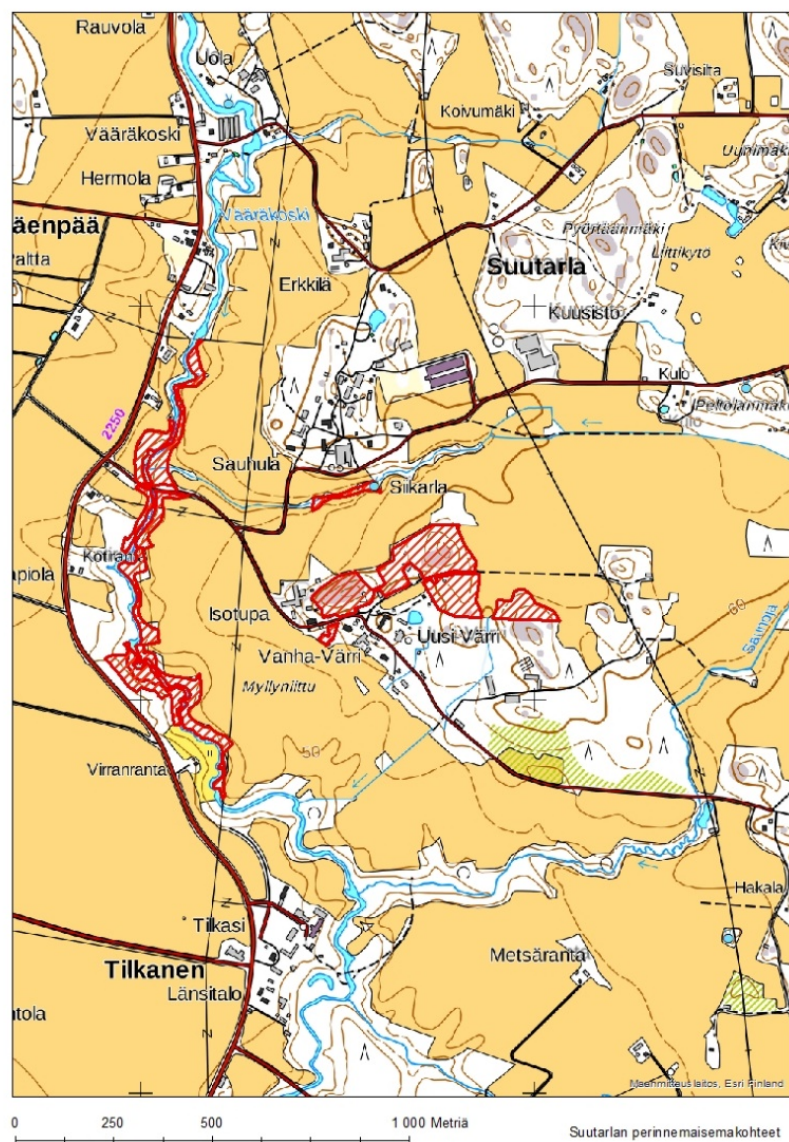
Asian on esitellyt ylitarkastaja Anu Lillunen ja ratkaissut vastualueen johtajan sijaisena yksikönpäällikkö Lassi Liippo. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on tehty merkintä asiakirjan viimeiselle sivulle.

LIITTEET

1. Hankealueen sijaintikartat
2. Ohje maksua koskevaan muutoksenhakuun

TIEDOKSI

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Lausunnonantajat

Kuva 3. ELY-keskuksen tiedossa olevat lähialueen perinnemaisema-kohteet on esitetty karttakuvassa punaisella rajauksella.

MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjältä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteystiedot:

Sähköposti: kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Postiosoite: PL 236, 20101 TURKU

Käyntiosoitteet:

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 TURKU

Valtakatu 12, 28100 PORI

Aukioloaika: 8.00-16.15

Maksupäätökseen sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Tämä asiakirja VARELY/2783/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/2783/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Liippo Lassi 03.09.2019 10:08

Esittelijä Lillunen Anu 03.09.2019 10:07